

Nr 125.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 maj 1913 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronan tillkommande fordran på grund av ett å fastigheten $\frac{1}{14}$ mantal Horsaskog nr 1 i Kristianstads län vilande odlingslån.

(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 11 april 1913 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 263, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, att, därest fastigheten $\frac{1}{14}$ mantal Horsaskog nr 1 i Verums socken av Kristianstads län varder för odlingslånefondens räkning på exekutiv auktion inropad för en köpeskilling, ej överstigande beloppet av vid auktionstillfället till betalning förfallna annuiteter av ett å fastigheten vilande odlingslån jämte utsökningskostnad, fastigheten må av kronan å offentlig auktion försäljas med föreskrift om befrielse för fastigheten från betalningsansvar för odlingslånet.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Kungl. Maj:t anvisade den 19 maj 1899 under de i kungörelsen den 27 maj 1898 angående lån från odlingslånefonden stadgade villkor från nämnda fond ett låneunderstöd av 6,500 kronor till reglering av Norraskogsbäcken samt avdikning och delvis odling av mark, tillhörande byarna Övre Stavshult i Visseltofta socken, Hyngarp och Gundrastorp i Vittsjö socken samt Truedstorp, Ristorp och Norra skog i Verums socken, allt i Kristianstads län.

I omförmälda vattenavledningsföretag ingick, bland annat, fastigheten $\frac{1}{14}$ mantal Horsaskog nr 1 i Verums socken.

Vid syneförrättning, som för ifrågavarande företags utförande ägde rum under åren 1897—1898, uppskattades ägorna till förenämnda $\frac{1}{14}$ mantal Horsaskog nr 1 till ett värde av 3,067 kronor 91 öre, vilket värde antogs skola genom vattenavledningen stiga till 7,802 kronor 70 öre. Den på fastigheten belöpande andelen i kostnaderna för företagets utförande beräknades skola uppgå till 1,814 kronor 68 öre.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i nämnda län fastställde genom utslag den 4 april 1903 de kapitalavbetalnings- och räntebelopp, som skulle till länets likviderande årligen erläggas av den i företaget ingående jorden; och blev beträffande ifrågavarande hemmansdel detta belopp bestämt till 190 kronor 89 öre för varje av åren 1907—1931 och 173 kronor 60 öre för år 1932.

Vid uttagande av den hemmansdelen åliggande, till betalning för fallna annuiteten för år 1907 befanns ägaren sakna utmätningsbara tillgångar, varför fastigheten togs i mät för skulden. Härefter höllos under åren 1908—1909 tre auktioner för försäljning av hemmansdelen, utan att dock någon spekulant infann sig.

Med anledning härav har Kungl. Maj:ts bemälda befallningshavande i skrivelse den 24 mars 1909 anhållit om bemyndigande att vid blivande ny auktion för hemmansdelens försäljning inropa densamma för kronans räkning för ett pris, icke överstigande skulden eller 190 kronor 89 öre.

Kronofogden i orten har i bifogat yttrande av den 15 mars 1909 upplyst, bland annat, att hemmansdelen dåmera ägdes av Nils Nilsson, som å exekutiv auktion år 1906 inropat densamma för 5 kronor; att fastigheten vore taxeringsvärderad till 500 kronor och saluvärderad till 200 kronor; att den vore belägen på 15 kilometers avstånd från Bjärnums och Vittsjö stationer; att den saknade åbyggnader; samt att dess ytvidd uppginge till:

åker	70	ar	80	kvadratmeter
äng och odlingsmark	10	hektar	68	„ 30 „
annan jord	2	„	10	„ 30 „
summa 13 hektar 49 ar 40 kvadratmeter.				

Därjämte har kronofogden anført, att hemmansdelen alldeles säkert ej kunde giva sådan avkastning, att sagda annuitet kunde därav betalas.

Domänstyrelsen har i infordrat utlåtande av den 8 april 1909 anført, att enligt styrelsens åsikt hemmansdelen icke syntes böra inköpas

varken för skogsväsendets räkning eller för något annat ändamål, varmed styrelsen hade att taga befattning; att medel för inköp av fastigheten ej torde kunna erhållas från de vid försäljning av mindre kronoegendomar och lägenheter inflytande medel, vilka vore avsedda att användas till inköp av skogbärande eller för skogsodling tjänlig mark; samt att inköp av hemmansdelen ifråga ej syntes vara önskvärt ur någon annan synpunkt än den att skulden måtte kunna täckas.

Statskontoret har i utlåtande den 24 september 1909 såsom sin uppfattning framhållit, att det icke vore möjligt att ur ifrågavarande hemmansdel uttaga alla de odlingslåneannuiteter, för vilka den hade att svara, samt att således en försäljning av fastigheten med förbehåll om skyldighet för densamma att svara för ifrågavarande annuiteters erläggande aldrig syntes kunna komma till stånd.

Vid sådant förhållande vore det enligt statskontorets åsikt fördelaktigast att å förnyad exekutiv auktion låta för odlingslånefondens räkning inropa hemmansdelen för en köpeskilling, som dock ej borde få överstiga beloppet av vid auktionstillfället till betalning förfallna odlingslåneannuiteter jämte utsokningskostnad, samt att sedermera, till betäckande av så stor del av fondens fordran som möjligt, söka på offentlig auktion försälja hemmansdelen, befriad från därå vilande odlingslåneannuiteter.

Emellertid ansåge statskontoret såväl beslutet om försäljning av hemmansdelen, sedan den blivit odlingslånefondens tillhörighet, som ock medgivandet av sådan försäljning utan förbehåll om skyldighet för köparen att svara för å hemmansdelen vilande odlingslån vara av beskaffenhet att böra underställas Riksdagen.

Från landskamreraren i Kristianstads län har med skrivelse den 9 december 1912 till jordbruksdepartementet översänts en av vederbörande kronofogde avgiven promemoria, varav inhämtas:

Ovanbemälde Nilsson hade icke erhållit lagfart å sitt köp av fastigheten, utan stode föregående ägaren Erik Pettersson, av vilkens konkursbo Nilsson inropat fastigheten, fortfarande antecknad såsom dess ägare.

Fastigheten hade till gäldande av dels de densamma åvilande fyra första odlingslåneannuiteterna, vilka förfallit till betalning vid krono-uppbördsstämmorna åren 1907, 1909, 1910, 1911, varje gång med 190 kronor 89 öre, dels ock andra från fastigheten utgående kronoskatter och indrivningsprovisioner, vilka senare tillsammans utgjorde 20 kronor 74 öre, utmätts fyra gånger under åren 1908—1912.

Sedan auktionsförsöket under år 1909 misslyckats, hade något

ytterligare försök i sådant hänseende icke ägt rum, då det varit fullt klart, att åsyftat resultat icke skulle kunna vinnas.

Emellertid hade kronofogden den 16 januari 1911, med stöd av stadgandet i 80 § utsökningslagen, förordnat länsmannen i Verums distrikt att vara syssloman för fastigheten, till dess densamma kunde vardas såld och av köparen tillträdd, med skyldighet för länsmannen att taga fastigheten under sin vård och på lämpligaste sätt söka erhålla någon avkomst från densamma samt sådan uppbära och redovisa till kronofogden i fögderiet.

Länsmannen hade lyckats utarrendera betet å fastigheten under sommaren 1911 för 30 kronor och under sommaren 1912 för 20 kronor.

Fastigheten, som saknade såväl byggnader som stängsel och låge för fädot, hade givetvis sjunkit i värde sedan år 1909. Ur densamma kunde absolut aldrig uttagas vare sig redan förfallna eller i framtiden förfallande odlingslåneannuiteter.

Synnerligen förmånligt vore, om sådan åtgärd skyndsammast möjligt kunde vidtagas, att fastigheten befriades från odlingslånet, ty sedermera skulle det nog låta sig göra att få köpare till eller arrendator av fastigheten, ehuru densamma låge avlägset från orter med drägliga kommunikationer.»

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot förevarande framställning, hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 6 maj 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

GÖSTA TAMM.

Närvarande: herrar Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson, Pers, Ericsson, Lundell, Kronlund, Linders, Hellström, greve Wachtmeister, frih. Gyllenstierna, Lundström, Ekerot, Bosson och Tysk.
